

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 14ης Μαρτίου 2018*

«Περιβάλλον – Γενετικώς τροποποιημένα προϊόντα – Κανονισμός (ΕΚ) 1367/2006 – Κανονισμός (ΕΚ) 1829/2003 – Γενετικώς τροποποιημένη σόγια MON 87769, MON 87705 και 305423 – Απόρριψη αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης των αποφάσεων έγκρισης για διάθεση στην αγορά – Έννοια του “δικαίου του περιβάλλοντος” – Άρθρο 10 του κανονισμού 1367/2006»

Στην υπόθεση T-33/16,

TestBioTech eV, με έδρα το Μόναχο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον R. Stein, solicitor, την K. Smith, QC, και την J. Stevenson, barrister,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον J. Tomkin και τις L. Pignataro-Nolin και C. Valero,

καθής,

υποστηριζόμενης από

τη **Monsanto Europe**, με έδρα την Αμβέρσα (Βέλγιο),

και

τη **Monsanto Company**, με έδρα το Wilmington, Delaware (Ηνωμένες Πολιτείες),

εκπροσωπούμενες από τον M. Pittie, δικηγόρο,

και από

την **Pioneer Overseas Corp.**, με έδρα το Johnston, Iowa (Ηνωμένες Πολιτείες),

και

την **Pioneer Hi-Bred International, Inc.**, με έδρα το Johnston,

εκπροσωπούμενες από τον G. Forwood, δικηγόρο, τον J. Killick, barrister, και την S. Nordin, solicitor,

παρεμβαίνουσες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

με αντικείμενο αίτημα ακύρωσης, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, του εγγράφου του αρμοδίου για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων Επιτρόπου, της 16ης Νοεμβρίου 2015, με το οποίο απορρίφθηκε η αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης των εκτελεστικών αποφάσεων έγκρισης για διάθεση στην αγορά της γενετικώς τροποποιημένης σόγιας MON 87769, MON 87705 και 305423, η οποία υποβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ 2006, L 264, σ. 13),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους V. Tomljenović (εισηγήτρια), πρόεδρο, E. Bieliūnas και A. Kornezov, δικαστές,

γραμματέας: P. Cullen, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 22ας Σεπτεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η προσφεύγουσα, TestBioTech eV, είναι μη κερδοσκοπική ένωση με έδρα τη Γερμανία και έχει ως σκοπό την προώθηση της ανεξάρτητης έρευνας και του δημοσίου διαλόγου σε σχέση με τις επιπτώσεις της βιοτεχνολογίας.

Επί της έγκρισης της διάθεσης της σόγιας 305423 στην αγορά

- 2 Στις 14 Ιουνίου 2007, η Pioneer Overseas Corp. υπέβαλε στην αρμόδια αρχή των Κάτω Χωρών, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 17 του κανονισμού (ΕΚ) 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές (ΕΕ 2003, L 268, σ. 1), αίτηση έγκρισης για τη διάθεση στην αγορά τροφίμων, συστατικών τροφίμων και ζωοτροφών που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια 305423 (στο εξής: σόγια 305423). Η αίτηση έγκρισης αφορούσε επίσης τη διάθεση στην αγορά της σόγιας 305423 που απαντά σε προϊόντα πλην τροφίμων και ζωοτροφών, τα οποία περιέχουν ή αποτελούνται από τροποποιημένη σόγια, για τις ίδιες χρήσεις με οποιαδήποτε άλλη σόγια, εξαιρουμένης της καλλιέργειας.
- 3 Στις 18 Δεκεμβρίου 2013, η επιστημονική ομάδα για τους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) (στο εξής: επιστημονική ομάδα ΓΤΟ) εξέδωσε επιστημονική γνώμη σχετικά με τη σόγια 305423, που αποτελούσε έκθεση, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 6, του κανονισμού 1829/2003 και το άρθρο 18, παράγραφος 6, του ίδιου κανονισμού, γνώμη η οποία, κατά το γράμμα της, «θα συνιστά μέρος της συνολικής γνώμης της EFSA κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, και του άρθρου 18, παράγραφος 5, [του ίδιου κανονισμού]». Η επιστημονική ομάδα ΓΤΟ έκρινε κατ' ουσίαν ότι η σόγια 305423 ήταν, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων χρήσεών της, εξίσου ασφαλής με το αντίστοιχο συμβατικό προϊόν, όσον αφορά τις πιθανές επιπτώσεις της στην υγεία των ανθρώπων και των ζώων ή στο περιβάλλον.

- 4 Στις 24 Απριλίου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/698 για την έγκριση της διάθεσης στην αγορά προϊόντων που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια 305423 (DP-305423-1) σύμφωνα με τον κανονισμό 1829/2003 (ΕΕ 2015, L 112, σ. 71). Στις αιτιολογικές σκέψεις 4 έως 7 της απόφασης αυτής, η Επιτροπή εξήγησε, παραπέμποντας στην επιστημονική γνώμη που μνημονεύθηκε ανωτέρω στη σκέψη 3, ότι η EFSA είχε εκδώσει «ευνοϊκή γνώμη» σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 18 του κανονισμού 1829/2003, ότι η EFSA είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σόγια 305423 ήταν εξίσου ασφαλής, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων χρήσεών της, με το συμβατικό προϊόν αναφοράς, όσον αφορά τις πιθανές επιπτώσεις της στην υγεία των ανθρώπων και των ζώων ή στο περιβάλλον και ότι η EFSA είχε συστήσει να εφαρμοστεί σχέδιο παρακολούθησης μετά τη διάθεση στην αγορά, το οποίο θα δίνει έμφαση στη συλλογή δεδομένων σχετικά με την κατανάλωση όσον αφορά τον πληθυσμό της Ευρώπης.
- 5 Σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης 2015/698, η Επιτροπή απέδωσε στη σόγια 305423 αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό. Με το άρθρο 2 της εν λόγω απόφασης, η Επιτροπή ενέκρινε, για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 2, και του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1829/2003, τα τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη σόγια 305423, τις ζωοτροφές που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη σόγια 305423 και τη σόγια 305423 στα προϊόντα που αποτελούνται από ή περιέχουν τη σόγια αυτή, για κάθε άλλη χρήση, εξαιρουμένης της καλλιέργειας. Επιπλέον, τα άρθρα 3 έως 5 της απόφασης 2015/698 αφορούν την επισήμανση και την παρακολούθηση των σχετικών προϊόντων.

Επί της έγκρισης της διάθεσης της σόγιας MON 87769 στην αγορά

- 6 Στις 14 Σεπτεμβρίου 2009, η Monsanto Europe υπέβαλε στην αρμόδια αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 17 του κανονισμού 1829/2003, αίτηση έγκρισης για τη διάθεση στην αγορά τροφίμων, συστατικών τροφίμων και ζωοτροφών που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια MON 87769 (στο εξής: σόγια MON 87769). Η αίτηση έγκρισης αφορούσε επίσης τη διάθεση στην αγορά της σόγιας MON 87769 που απαντά σε προϊόντα πλην τροφίμων και ζωοτροφών, τα οποία περιέχουν ή αποτελούνται από τροποποιημένη σόγια, για τις ίδιες χρήσεις με οποιαδήποτε άλλη σόγια, εξαιρουμένης της καλλιέργειας.
- 7 Στις 16 Μαΐου 2014, η επιστημονική ομάδα ΓΤΟ εξέδωσε επιστημονική γνώμη σχετικά με τη σόγια MON 87769, που αποτελούσε έκθεση, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 6, του κανονισμού 1829/2003 και το άρθρο 18, παράγραφος 6, του ίδιου κανονισμού, γνώμη η οποία, κατά το γράμμα της, «θα συνιστά μέρος της συνολικής γνώμης της EFSA κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, και του άρθρου 18, παράγραφος 5, [του ίδιου κανονισμού]». Η επιστημονική ομάδα ΓΤΟ διαπίστωσε κατ' ουσίαν ότι η σόγια MON 87769 ήταν εξίσου ασφαλής με το συμβατικό προϊόν αναφοράς και ότι ήταν απίθανο να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων και των ζώων ή στο περιβάλλον, εντός του πλαισίου που αφορούσε η αίτηση.
- 8 Στις 24 Απριλίου 2015, η Επιτροπή εξέδωσε την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/686 για την έγκριση της διάθεσης στην αγορά προϊόντων που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια MON 87769 (MON-87769-7) σύμφωνα με τον κανονισμό 1829/2003 (ΕΕ 2015, L 112, σ. 16). Στις αιτιολογικές σκέψεις 4 έως 8 της απόφασης αυτής, η Επιτροπή εξήγησε, παραπέμποντας στην επιστημονική γνώμη που μνημονεύθηκε ανωτέρω στη σκέψη 7, ότι η EFSA είχε εκδώσει «ευνοϊκή γνώμη» σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 18 του κανονισμού 1829/2003, ότι η EFSA είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σόγια MON 87769 ήταν εξίσου ασφαλής, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων χρήσεών της, με το συμβατικό προϊόν αναφοράς, ότι ήταν απίθανο να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων και των ζώων ή στο περιβάλλον και ότι η EFSA είχε συστήσει να εφαρμοστεί σχέδιο παρακολούθησης μετά τη διάθεση στην αγορά, το οποίο θα δίνει έμφαση στη συλλογή δεδομένων σχετικά με την κατανάλωση όσον αφορά τον πληθυσμό της Ευρώπης.

- 9 Σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης 2015/686, η Επιτροπή απέδωσε στη σόγια MON 87769 αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό. Με το άρθρο 2 της εν λόγω απόφασης, η Επιτροπή ενέκρινε, για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 2, και του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1829/2003, τα τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη σόγια MON 87769, τις ζωοτροφές που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη σόγια MON 87769 και τη σόγια MON 87769 στα προϊόντα που αποτελούνται από ή περιέχουν τη σόγια αυτή, για κάθε άλλη χρήση, εξαιρουμένης της καλλιέργειας. Επιπλέον, τα άρθρα 3 έως 5 της απόφασης 2015/686 αφορούν την επισήμανση και την παρακολούθηση των σχετικών προϊόντων.

Επί της έγκρισης της διάθεσης της σόγιας MON 87705 στην αγορά

- 10 Στις 18 Φεβρουαρίου 2010, η Monsanto Europe υπέβαλε στην αρμόδια αρχή των Κάτω Χωρών, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 17 του κανονισμού 1829/2003, αίτηση έγκρισης για τη διάθεση στην αγορά τροφίμων, συστατικών τροφίμων και ζωοτροφών που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια MON 87705 (στο εξής: σόγια MON 87705). Η αίτηση έγκρισης αφορούσε επίσης τη διάθεση στην αγορά της σόγιας MON 87705 που απαντά σε προϊόντα πλην τροφίμων και ζωοτροφών, τα οποία περιέχουν ή αποτελούνται από τροποποιημένη σόγια, για τις ίδιες χρήσεις με οποιαδήποτε άλλη σόγια, εξαιρουμένης της καλλιέργειας.
- 11 Στις 30 Οκτωβρίου 2012, η επιστημονική ομάδα ΓΤΟ εξέδωσε επιστημονική γνώμη σχετικά με τη σόγια MON 87705, που αποτελούσε έκθεση, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 6, του κανονισμού 1829/2003 και το άρθρο 18, παράγραφος 6, του ίδιου κανονισμού, γνώμη η οποία, κατά το γράμμα της, «θα συνιστά μέρος της συνολικής γνώμης της EFSA κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 5, και του άρθρου 18, παράγραφος 5, [του ίδιου κανονισμού]». Η γνώμη αυτή συμπληρώθηκε με δήλωση της επιστημονικής ομάδας ΓΤΟ, της 17ης Δεκεμβρίου 2013. Η επιστημονική ομάδα ΓΤΟ διαπίστωσε κατ' ουσίαν ότι η σόγια MON 87705 ήταν εξίσου ασφαλής, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από τη Monsanto Europe χρήσεων της, με το συμβατικό προϊόν αναφοράς, ως προς τις πιθανές επιπτώσεις της στην υγεία των ανθρώπων και των ζώων ή στο περιβάλλον.
- 12 Στις 24 Απριλίου 2015, η Επιτροπή εξέδωσε την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/696 για την έγκριση της διάθεσης στην αγορά προϊόντων που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη γενετικώς τροποποιημένη σόγια MON 87705 (MON-877Ø5-6), σύμφωνα με τον κανονισμό 1829/2003 (ΕΕ 2015, L 112, σ. 60). Στις αιτιολογικές σκέψεις 4 έως 10 της απόφασης αυτής, η Επιτροπή εξήγησε, παραπέμποντας στην επιστημονική γνώμη που μνημονεύθηκε ανωτέρω στη σκέψη 11, όπως αυτή συμπληρώθηκε, ότι η EFSA είχε εκδώσει «ευνοϊκή γνώμη» σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 18 του κανονισμού 1829/2003, ότι η EFSA είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σόγια MON 87705 είναι εξίσου ασφαλής με το συμβατικό προϊόν αναφοράς, στο πλαίσιο των προβλεπόμενων χρήσεων της που κάλυπταν τις ίδιες χρήσεις με κάθε άλλη μη γενετικώς τροποποιημένη σόγια που προορίζεται για τρόφιμα και ζωοτροφές, με εξαίρεση την εμπορική χρήση σογιέλαιου για τηγάνισμα, και ότι η EFSA είχε συστήσει να εφαρμοστεί σχέδιο παρακολούθησης μετά τη διάθεση στην αγορά, το οποίο θα δίνει έμφαση στη συλλογή στοιχείων σχετικά με την κατανάλωση από τον ευρωπαϊκό πληθυσμό.
- 13 Σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης 2015/696, η Επιτροπή απέδωσε στη σόγια MON 87705 αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό. Με το άρθρο 2 της εν λόγω απόφασης, η Επιτροπή ενέκρινε, για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 2, και του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1829/2003, τα τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη σόγια MON 87705, τις ζωοτροφές που περιέχουν, αποτελούνται ή παράγονται από τη σόγια MON 87705 και τη σόγια MON 87705 στα προϊόντα που αποτελούνται από ή περιέχουν τη σόγια αυτή, για κάθε άλλη χρήση, εξαιρουμένης της καλλιέργειας. Επιπλέον, τα άρθρα 3 έως 5 της απόφασης 2015/696 αφορούν την επισήμανση και την παρακολούθηση των σχετικών προϊόντων.

Επί της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης

- 14 Με έγγραφο της 29ης Μαΐου 2015, η προσφεύγουσα και μία άλλη ένωση ζήτησαν από την Επιτροπή να προβεί σε εσωτερική επανεξέταση των αποφάσεων 2015/686, 2015/696 και 2015/698 (στο εξής, από κοινού: αποφάσεις έγκρισης), δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ 2006, L 264, σ. 13). Στο πλαίσιο της αίτησής τους εσωτερικής επανεξέτασης, η προσφεύγουσα και η άλλη ένωση υποστήριξαν ουσιαστικά, πρώτον, ότι η EFSA δεν είχε ακόμη καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις επιπτώσεις στην υγεία του γενετικώς τροποποιημένου φυτού του οποίου η περιεκτικότητα σε θρεπτικές ουσίες είχε αισθητά μεταβληθεί, δεύτερον, ότι η απουσία κατευθυντήριων γραμμών είχε ως αποτέλεσμα ανεπαρκή και ασυνεπή αξιολόγηση των διατροφικών κινδύνων μη ανταποκρινόμενη στις νομικές απαιτήσεις, τρίτον, ότι η απουσία κατευθυντήριων γραμμών συνεπαγόταν παραβίαση των διατάξεων περί επισήμανσης, τέταρτον, ότι η απουσία κατευθυντήριων γραμμών είχε ως αποτέλεσμα ακατάλληλες και ασυνεπείς προτάσεις ως προς την παρακολούθηση μετά τη διάθεση στην αγορά, πέμπτον, ότι, ως προς τη σόγια MON 87705 και τη σόγια 305423, δεν είχαν ληφθεί υπόψη τα κατάλοιπα ζιζανιοκτόνων κατά την εξέταση των επιπτώσεων που έχει στην υγεία η κατανάλωση γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών και, έκτον, ότι, ως προς τη σόγια MON 87705, η αξιολόγηση των ανεπιθύμητων αποτελεσμάτων των αλληλεπιδράσεων του ριβονουκλεϊκού οξέος ήταν ανεπαρκής.
- 15 Με έγγραφο της 4ης Αυγούστου 2015, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι δεν θα ήταν σε θέση να ολοκληρώσει την επανεξέτασή της εντός 12 εβδομάδων και ότι, κατά συνέπεια, θα ελάμβανε απάντηση εκ μέρους της εντός 18 εβδομάδων, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1367/2006.
- 16 Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της 1ης Οκτωβρίου 2015, υπάλληλος της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων της Επιτροπής ανέφερε στην προσφεύγουσα ότι η απόφαση επί της αίτησής της για επανεξέταση ήταν «έτοιμη», αλλά χρειαζόταν ακόμη να ολοκληρωθεί η διοικητική διαδικασία μέχρις ότου υπογραφεί.
- 17 Με έγγραφο της 16ης Νοεμβρίου 2015 που έφερε τα στοιχεία αναφοράς Ares(2015) 5145741 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), ο αρμόδιος για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων Επίτροπος απέρριψε την αίτηση επανεξέτασης, υποστηρίζοντας ότι, από τις αιτιάσεις που εκτέθηκαν ανωτέρω στη σκέψη 14, οι πέντε πρώτες και μέρος της έκτης δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006 και ότι το υπολειπόμενο μέρος της έκτης αιτίας, που αφορούσε την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου, «δεν δικαιολογούσε τροποποίηση της απόφασης 2015/696». Συναφώς, ο αρμόδιος για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων Επίτροπος έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι τα ζητήματα σε σχέση με την αξιολόγηση, από άποψη υγείας, των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων ή ζωοτροφών δεν μπορούσαν να εξεταστούν στο πλαίσιο του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006, διότι δεν αφορούσαν την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου. Όσον αφορά το μέρος της έκτης αιτίας που αφορούσε την προστασία του περιβάλλοντος, ο αρμόδιος για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων Επίτροπος έκρινε ότι το επιχείρημα ήταν αβάσιμο και δεν δικαιολογούσε επανεξέταση των αποφάσεων έγκρισης. Ειδικότερα, πρώτον, ο αρμόδιος για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων Επίτροπος έκρινε ότι οι αιτιάσεις που αφορούσαν τις κατευθυντήριες γραμμές της EFSA σε σχέση με την αξιολόγηση από άποψη υγείας και τη διατροφική αξιολόγηση των γενετικώς τροποποιημένων καλλιεργειών με μεταβληθείσα περιεκτικότητα σε θρεπτικές ουσίες συνδέονταν σαφώς με τον αντίκτυπο που έχει στην υγεία η κατανάλωση τροφίμων και ζωοτροφών. Δεύτερον, εκτίμησε ότι η διατροφική αξιολόγηση έπρεπε κατά κανόνα να διενεργείται στο πλαίσιο της εξέτασης του αντίκτυπου που έχει στην υγεία η κατανάλωση τροφίμων και ζωοτροφών, και όχι για την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου που ενέχει ενδεχόμενη ελευθέρωση στο περιβάλλον. Τρίτον, προέβαλε την άποψη ότι η επισήμανση σχετικά με τη σύνθεση των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων δεν συνδεόταν με την αξιολόγηση του

περιβαλλοντικού κινδύνου. Τέταρτον, υποστήριξε ότι η παρακολούθηση μετά τη διάθεση στην αγορά δεν συνδεόταν με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου. Πέμπτον, εκτίμησε ότι η μη λήψη υπόψη των επιπτώσεων που έχουν στην υγεία τα κατάλοιπα ζιζανιοκτόνων που απορροφώνται κατά την κατανάλωση γενετικά τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών αφορούσε τον αντίκτυπο στην υγεία και όχι στο περιβάλλον. Έκτον, έκρινε ότι η μελέτη στην οποία αναφέρθηκε η προσφεύγουσα και η οποία αφορούσε τα ανεπιθύμητα αποτελέσματα που έχει στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων η κατανάλωση φυτών στα οποία παρατηρείται αλληλεπίδραση ριβονουκλεϊκού οξέος δεν συνδεόταν με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 26 Ιανουαρίου 2016, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή και ζήτησε να συνεκδικασθεί η παρούσα υπόθεση με την υπόθεση TestBioTech κ.λπ. κατά Επιτροπής, η οποία είχε πρωτοκολληθεί με αριθμό υπόθεσης T-177/13.
- 19 Στις 14 Απριλίου 2016, ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου αποφάσισε να μην κάνει δεκτό το αίτημα συνεκδίκασης της υπό κρίση υπόθεσης με την υπόθεση T-177/13, TestBioTech κ.λπ. κατά Επιτροπής.
- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 31 Μαΐου 2016, η Monsanto Europe και η Monsanto Company (στο εξής, από κοινού: Monsanto) ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής.
- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 9 Ιουνίου 2016, η Pioneer Overseas και η Pioneer Hi-Bred International, Inc. (στο εξής, από κοινού: Pioneer) ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής.
- 22 Με διατάξεις της 20ής Ιουλίου 2016, ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου έκανε δεκτές τις αιτήσεις παρέμβασης της Monsanto και της Pioneer.
- 23 Κατόπιν μεταβολής της σύνθεσης των τμημάτων του Γενικού Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, η εισηγήτρια δικαστής τοποθετήθηκε στο έβδομο τμήμα, στο οποίο και ανατέθηκε, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση.
- 24 Κατόπιν πρότασης της εισηγήτριας δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 89 του Κανονισμού Διαδικασίας, έθεσε στους διαδίκους γραπτή ερώτηση. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως προς το μέτρο αυτό οργάνωσης της διαδικασίας.
- 25 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου, αντιστοίχως, στις 19 και στις 23 Δεκεμβρίου 2016, η Επιτροπή και η προσφεύγουσα ζήτησαν τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζήτησης, σύμφωνα με το άρθρο 106, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 22ας Σεπτεμβρίου 2017, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε την αδικαιολόγητη απουσία της προσφεύγουσας, η οποία είχε κλητευθεί δεόντως, η δε επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη εν απουσία της, σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας. Οι λοιποί διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την εν λόγω επ' ακροατηρίου συζήτηση.

- 26 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 22 Σεπτεμβρίου 2017, η προσφεύγουσα ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να επαναληφθεί η προφορική διαδικασία, βάσει του άρθρου 113, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ή, εναλλακτικώς, να της δοθεί η δυνατότητα να υποβάλει γραπτώς όσα είχε προβλέψει να εκθέσει με την αγόρευσή της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 27 Δεδομένου ότι δεν πληρούταν εν προκειμένω καμία από τις προϋποθέσεις του άρθρου 113, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να μην επαναληφθεί η προφορική διαδικασία.
- 28 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να αποφανθεί, πρώτον, επί του ζητήματος κατά πόσο μια υποβληθείσα δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006 αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης, η οποία αφορά έγκριση χορηγηθείσα βάσει του κανονισμού 1829/2003, πρέπει να περιορίζεται στην «αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου» κατά το γράμμα της οδηγίας 2001/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2001, L 106, σ. 1), δεύτερον, επί του ζητήματος κατά πόσον οι προσφυγές που ασκούνται δυνάμει του άρθρου 12 του κανονισμού 1367/2006 πρέπει να περιορίζονται στην εξέταση, από θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της «αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου» που διεξήχθη σύμφωνα με την οδηγία 2001/18, και, τρίτον, επί του ζητήματος του βαθμού του ελέγχου που οφείλει να ασκήσει το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο προσφυγής ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 12 του κανονισμού 1367/2006·
 - να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·
 - να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 29 Κατόπιν γραπτής ερώτησης του Γενικού Δικαστηρίου ως προς το παραδεκτό του αιτήματος απόφασης επί των ζητημάτων που παρατέθηκαν στη σκέψη 28 ανωτέρω, πρώτη παύλα, η προσφεύγουσα δήλωσε, στη γραπτή απάντησή της, ότι δεν χρειαζόταν πλέον να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επ' αυτού. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα απέσυρε το πρώτο αίτημά της.
- 30 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 31 Η Monsanto ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.
- 32 Η Pioneer ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 33 Προτού εξεταστεί επί της ουσίας η υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 με σκοπό την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (βλ. σκέψη 26 ανωτέρω), η προσφεύγουσα ζήτησε να της δοθεί η δυνατότητα να υποβάλει γραπτώς όσα είχε προβλέψει να εκθέσει με την αγόρευσή της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι ο Κανονισμός Διαδικασίας δεν προβλέπει τέτοιο διαδικαστικό έγγραφο.
- 34 Ως προς την ουσία της υπό κρίση υπόθεσης, η προσφεύγουσα προβάλλει δύο λόγους ακύρωσης προς στήριξη της προσφυγής της. Με τον πρώτο λόγο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης εμπίπτει, στο σύνολό της, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1367/2006. Κατά την άποψή της, η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία στ' και ζ', του ίδιου κανονισμού και τις αιτιολογικές σκέψεις 11 και 18 έως 21 του εν λόγω κανονισμού, καθόσον έκρινε ότι η αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης συνδεόταν, σε μεγάλο βαθμό, με ζητήματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1367/2006. Με τον δεύτερο λόγο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη, διότι η Επιτροπή δεν την εξέδωσε εντός της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 1367/2006.
- 35 Καταρχάς, πρέπει να εξεταστεί ο πρώτος λόγος ακύρωσης. Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ουσιαστικά ότι η αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης άπτεται ζητημάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1367/2006. Φρονεί ότι οι διοικητικές πράξεις που εκδίδονται βάσει του κανονισμού 1829/2003, όπως οι αποφάσεις έγκρισης, συνιστούν πράξεις εκδιδόμενες βάσει του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006. Οσάκις μια μη κυβερνητική οργάνωση ζητεί εσωτερική επανεξέταση ή ασκεί το δικαίωμά προσφυγής, δεν οφείλει να περιορίσει τους λόγους που προβάλλει στα στοιχεία εκείνα της πράξης τα οποία αφορούν την «αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου». Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, ο αντίκτυπος των γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στην ανθρώπινη υγεία αποτελεί ζήτημα υγείας που συνδέεται με την κατάσταση του περιβάλλοντος. Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι ο κανονισμός 1829/2003 θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 168, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ, το οποίο αφορά τη δημόσια υγεία, ουδόλως ασκεί επιρροή στο αν οι αποφάσεις έγκρισης είναι πράξεις που εκδίδονται βάσει του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα στοιχεία συνολικής αξιολόγησης των επίμαχων στην υπό κρίση υπόθεση ειδών σόγιας δεν μπορούν να διαχωριστούν από τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, ο επιχειρούμενος από την Επιτροπή «κατακερματισμός» των διαφορετικών μερών της έγκρισης, για τη διάθεση ενός γενετικώς τροποποιημένου οργανισμού στην αγορά, αφενός, σε περιβαλλοντικά στοιχεία και, αφετέρου, σε μη περιβαλλοντικά στοιχεία στερείται ερείσματος.
- 36 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Monsanto και την Pioneer, φρονεί, κατ' ουσίαν, ότι η έκταση του προβλεπόμενου στο άρθρο 10 του κανονισμού 1367/2006 δικαιώματος επανεξέτασης περιορίζεται στα ζητήματα που άπτονται του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού. Κατά την Επιτροπή, το γεγονός και μόνον ότι οι αποφάσεις έγκρισης ελήφθησαν βάσει του κανονισμού 1829/2003 δεν συνεπάγεται αυτομάτως δικαίωμα επανεξέτασης όλων των πτυχών των αποφάσεων αυτών δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006. Αντιθέτως, το δικαίωμα για υποβολή αίτησης επανεξέτασης ισχύει αποκλειστικά ως προς τις πτυχές εκείνες που εμπίπτουν στο δίκαιο του περιβάλλοντος, όπως καθορίστηκαν στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή φρονεί ότι οι περιβαλλοντικές ανησυχίες και οι ανησυχίες για τη δημόσια υγεία διακρίνονται μεταξύ τους, από εννοιολογική και από νομική άποψη, και ότι οι σχετικές με τη δημόσια υγεία πτυχές της αίτησης επανεξέτασης της προσφεύγουσας δεν εμπίπτουν στο άρθρο 10 του κανονισμού 1367/2006. Ειδικότερα, η Επιτροπή υποστηρίζει, καταρχάς, ότι μεγάλο μέρος των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν στην επίμαχη αίτηση επανεξέτασης αφορούν τη «διατροφική ασφάλεια», εν συνεχεία, ότι οι νομικές διατάξεις στις οποίες στηρίζεται η αίτηση

επανεξέτασης αφορούν προδήλως ζητήματα δημόσιας υγείας και όχι προστασίας του περιβάλλοντος και, τέλος, ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα σε σχέση με τη διατροφική αξία, την επισήμανση και την ασφάλεια των γενετικώς τροποποιημένων προϊόντων που απαντούν στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές θεωρούνται ότι συνδέονται με την ασφάλεια των προϊόντων και όχι με την εν γένει κατάσταση του περιβάλλοντος.

- 37 Εν προκειμένω, οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το κατά πόσον η Επιτροπή ορθώς απέρριψε ως απαράδεκτο ένα μεγάλο μέρος της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης των αποφάσεων έγκρισης, που υποβλήθηκε μεταξύ άλλων και από την προσφεύγουσα, δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006, με την αιτιολογία ότι οι περισσότερες από τις αιτιάσεις που προβλήθηκαν στην αίτηση αυτή δεν εμπίπτουν στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος.

Επί του περιεχομένου της εσωτερικής επανεξέτασης δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006

- 38 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006, μη κυβερνητική οργάνωση που πληροί τα κριτήρια του άρθρου 11 του ίδιου κανονισμού δικαιούται να υποβάλει αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης στο όργανο ή στον οργανισμό της Ένωσης που εξέδωσε διοικητική πράξη δυνάμει του δικαίου του περιβάλλοντος.
- 39 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006 προβλέπει ότι η μη κυβερνητική οργάνωση που υπέβαλε αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης δυνάμει του άρθρου 10 του εν λόγω κανονισμού μπορεί να προσφύγει στον δικαστή της Ένωσης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ.
- 40 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 1367/2006 ορίζει, για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, ως «διοικητική πράξη» οιοδήποτε μέτρο με ατομικό περιεχόμενο, το οποίο λαμβάνεται δυνάμει του δικαίου του περιβάλλοντος από όργανο ή οργανισμό της Ένωσης και έχει νομικά δεσμευτική και εξωτερική ισχύ.
- 41 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006 ορίζει ότι ως περιβαλλοντικό δίκαιο νοείται, για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, οιαδήποτε νομοθετική διάταξη της Ένωσης η οποία, ανεξάρτητα από τη νομική της βάση, συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της πολιτικής της Ένωσης για το περιβάλλον, όπως αυτοί προβλέπονται στη Συνθήκη ΛΕΕ, ήτοι των στόχων της διαφύλαξης, της προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, της προστασίας της ανθρώπινης υγείας, της συνετούς και ορθολογικής χρησιμοποίησης των φυσικών πόρων και της προαγωγής μέτρων, σε διεθνές επίπεδο, για την αντιμετώπιση περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- 42 Συναφώς, αφενός, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006 ορίζει ότι το αν μια πράξη εκδόθηκε στο πλαίσιο του δικαίου του περιβάλλοντος δεν εξαρτάται από τη νομική βάση επί της οποίας εκδόθηκε η κρίσιμη νομική διάταξη.
- 43 Αφετέρου, το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006 ορίζει ότι η έννοια του «περιβαλλοντικού δικαίου» καλύπτει, για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, οιαδήποτε νομοθετική διάταξη της Ένωσης η οποία συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, απαριθμεί ουσιαστικά τους στόχους της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 191, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ: τη διαφύλαξη, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, την προστασία της ανθρώπινης υγείας, τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων και την προαγωγή μέτρων, σε διεθνές επίπεδο, για την αντιμετώπιση περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

- 44 Από το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006 προκύπτει ότι, παραπέμποντας στους στόχους που απαριθμούνται στο άρθρο 191, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε, στο πλαίσιο του κανονισμού 1367/2006, να προσδώσει ευρεία σημασία στην έννοια του «περιβαλλοντικού δικαίου», η οποία δεν περιορίζεται σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του υπό στενή έννοια φυσικού περιβάλλοντος.
- 45 Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται εξάλλου από το άρθρο 192, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο το δίκαιο του περιβάλλοντος, όπως ρυθμίζεται στον τίτλο XX της ΣΛΕΕ, μπορεί να περιλαμβάνει επίσης διατάξεις φορολογικού κυρίως χαρακτήρα, μέτρα που επηρεάζουν τη χωροταξία, την ποσοτική διαχείριση των υδάτινων πόρων ή που επιδρούν άμεσα ή έμμεσα στη διαθεσιμότητα των εν λόγω πόρων, ή που επηρεάζουν τις χρήσεις της γης, καθώς και μέτρα που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού του εφοδιασμού. Μια συστατική ερμηνεία της έννοιας του «περιβαλλοντικού δικαίου» θα είχε ως συνέπεια να μην εμπίπτουν, σε μεγάλο βαθμό, στον τομέα αυτό τέτοιες διατάξεις και τέτοια μέτρα.
- 46 Επισημαίνεται, επιπλέον, ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1367/2006 προβλέπει ότι οι σχετικές διοικητικές πράξεις και παραλείψεις δεν περιλαμβάνουν ληφθέντα μέτρα ή παραλείψεις εκ μέρους οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, υπό την ιδιότητά του ως φορέα διοικητικής επανεξέτασης, όπως βάσει των άρθρων 101, 102, 106, 107, 228, 258, 260 και 325 ΣΛΕΕ, που αφορούν κανόνες ανταγωνισμού, τη διαδικασία επί παραβάσει, τη διαδικασία σχετικά με τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και τη διαδικασία για την καταπολέμηση της απάτης. Το γεγονός ότι ο νομοθέτης έκρινε αναγκαίο να συμπεριλάβει τέτοιες εξαιρέσεις επίσης υποδηλώνει ότι η έννοια του «περιβαλλοντικού δικαίου» στο πλαίσιο του κανονισμού 1367/2006 πρέπει, κατ' αρχήν, να τυγχάνει πολύ διασταλτικής ερμηνείας.
- 47 Ως προς το κατά πόσον η Επιτροπή όφειλε, στο πλαίσιο της εσωτερικής της επανεξέτασης, να εξετάσει μόνον τα ζητήματα που άπτονται του δικαίου του περιβάλλοντος, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006 ορίζει ότι μια μη κυβερνητική οργάνωση, η οποία πληροί τα κριτήρια του άρθρου 11 του ίδιου κανονισμού, δύναται να υποβάλει αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης για διοικητική πράξη εκδοθείσα δυνάμει του δικαίου του περιβάλλοντος. Ουδόλως προβλέπεται από το γράμμα της διάταξης αυτής ότι το πεδίο της εσωτερικής επανεξέτασης περιορίζεται σε ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον.
- 48 Εντούτοις, στην αιτιολογική σκέψη 18 του κανονισμού 1367/2006, ο νομοθέτης διευκρίνισε ότι, όπως το άρθρο 9, παράγραφος 3, της Σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα, που υπεγράφη στο Århus στις 25 Ιουνίου 1998 (ΕΕ 2005, L 124, σ. 1), και σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, ο εν λόγω κανονισμός αποσκοπεί στο να καταστήσει δυνατή την κίνηση διαδικασιών για την αμφισβήτηση των πράξεων που αντιβαίνουν στο δίκαιο του περιβάλλοντος. Επιπλέον, από τον τίτλο, καθώς και από την αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού 1367/2006, προκύπτει ότι ο εν λόγω κανονισμός αφορά μόνον την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικές υποθέσεις.
- 49 Επομένως, το περιεχόμενο της υποχρέωσης διενέργειας εσωτερικής επανεξέτασης βάσει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006 πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει μια αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης μόνο στο μέτρο που ο αιτών την επανεξέταση υποστήριξε ότι η επίμαχη διοικητική πράξη αντέβαινε στο δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006.
- 50 Υπό το πρίσμα αυτών ακριβώς των σκέψεων πρέπει να εξεταστεί, αφενός, κατά πόσον οι αποφάσεις έγκρισης ήταν πράξεις που εκδόθηκαν βάσει του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006 και, αφετέρου, κατά πόσον τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης ενέπιπταν στο δίκαιο αυτό.

Επί του κανονισμού 1829/2003

- 51 Η αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης που υπέβαλε η προσφεύγουσα αφορούσε την εσωτερική επανεξέταση των αποφάσεων έγκρισης που εξέδωσε η Επιτροπή βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, και του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 1829/2003.
- 52 Ο κανονισμός 1829/2003 αναφέρει ως νομικές του βάσεις τα άρθρα 37 και 95 ΕΚ, καθώς και το άρθρο 152, παράγραφος 4, στοιχείο β', ΕΚ, διατάξεις οι οποίες αντιστοιχούν, για τους σκοπούς της υπό κρίση υπόθεσης, στα άρθρα 43 και 114 ΣΛΕΕ και στο άρθρο 168, παράγραφος 4, στοιχείο β', ΣΛΕΕ και αφορούν τους τομείς της γεωργίας, της προσέγγισης των νομοθεσιών και της δημόσιας υγείας.
- 53 Κατά το άρθρο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1829/2003, σκοπός του κανονισμού αυτού είναι, τηρουμένων των γενικών αρχών που καθιερώνει ο κανονισμός (ΕΚ) 178/2002, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της EFSA και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ 2002, L 31, σ. 1), να αποτελέσει τη βάση για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ζωής και της υγείας του ανθρώπου, της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων, του περιβάλλοντος και των συμφερόντων των καταναλωτών, σε σχέση με τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και τις γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές, εξασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- 54 Εξάλλου, η αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού 1829/2003 αναφέρει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία ασφαλών και υγιεινών τροφίμων και ζωοτροφών αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της εσωτερικής αγοράς, συμβάλλει σημαντικά στην υγεία και την ευημερία των πολιτών και διασφαλίζει τα κοινωνικά και οικονομικά τους συμφέροντα. Οι αιτιολογικές σκέψεις 2 και 43 του κανονισμού 1829/2003 αναφέρουν ότι πρέπει να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και της ζωής του ανθρώπου, της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων, του περιβάλλοντος και των συμφερόντων των καταναλωτών, όσον αφορά τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και τις γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές, κατά την άσκηση των πολιτικών της Ένωσης. Κατά την αιτιολογική σκέψη 3 του κανονισμού 1829/2003, προκειμένου να προστατευθούν η υγεία των ανθρώπων και των ζώων, τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και οι γενετικώς τροποποιημένες ζωοτροφές θα πρέπει να υπόκεινται σε αξιολόγηση ασφάλειας προτού διατεθούν στην αγορά της Ένωσης.
- 55 Το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 1829/2003 απαιτεί έγκριση προκειμένου να διατεθεί στην αγορά ένας γενετικώς τροποποιημένος οργανισμός που προορίζεται για ανθρώπινη διατροφή ή ένα γενετικώς τροποποιημένο τρόφιμο. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 1829/2003, τέτοια έγκριση δεν θα χορηγείται εάν δεν αποδεικνύεται, καταλλήλως και επαρκώς, ότι ο επίμαχος γενετικώς τροποποιημένος οργανισμός ή το επίμαχο γενετικώς τροποποιημένο τρόφιμο πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού.
- 56 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1829/2003 απαριθμεί σωρευτικά τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται συναφώς. Ειδικότερα, τα επίμαχα τρόφιμα πρέπει:
- «α) να μην έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, στην υγεία των ζώων ή στο περιβάλλον·
 - β) να μην παραπλανούν τον καταναλωτή·
 - γ) να μην διαφέρουν από τα τρόφιμα στην αντικατάσταση των οποίων αποσκοπούν, σε βαθμό που η συνήθης κατανάλωσή τους να ζημιώνει τον καταναλωτή από άποψη διατροφικής αξίας».

- 57 Επιπλέον, το άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 1829/2003 απαιτεί έγκριση προκειμένου να διατεθεί στην αγορά, να χρησιμοποιηθεί ή να μεταποιηθεί μια γενετικώς τροποποιημένη ζωοτροφή. Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 1829/2003, τέτοια έγκριση δεν θα χορηγείται εάν δεν αποδεικνύεται, καταλλήλως και επαρκώς, ότι η επίμαχη ζωοτροφή πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού.
- 58 Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 1829/2003 απαριθμεί σωρευτικά τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται συναφώς. Ειδικότερα, οι επίμαχες ζωοτροφές:
- α) δεν πρέπει να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, στην υγεία των ζώων ή στο περιβάλλον·
 - β) δεν πρέπει να παραπλανούν τον χρήστη·
 - γ) δεν πρέπει να βλάπτουν ή να παραπλανούν τον καταναλωτή αλλοιώνοντας τα διακριτικά γνωρίσματα των ζωικών προϊόντων·
 - δ) δεν πρέπει να διαφέρουν από τις ζωοτροφές, στην αντικατάσταση των οποίων αποσκοπούν, σε βαθμό που η συνήθης κατανάλωσή τους να ζημιώνει τα ζώα ή τον άνθρωπο από άποψη διατροφικής αξίας».
- 59 Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 1829/2003 προβλέπει ότι η διαδικασία έγκρισης των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και των γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών πρέπει να χρησιμοποιεί το πλαίσιο αξιολόγησης των κινδύνων σε θέματα ασφάλειας που έθεσε ο κανονισμός 178/2002 και ότι η διάθεση στην αγορά γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών πρέπει να εγκρίνεται μόνον μετά από επιστημονική αξιολόγηση, του υψηλότερου δυνατού επιπέδου, των κινδύνων που αυτά ενέχουν για την υγεία του ανθρώπου και των ζώων και, κατά περίπτωση, για το περιβάλλον.
- 60 Μετά την παραλαβή της γνώμης της EFSA, η Επιτροπή λαμβάνει τελική απόφαση επί της αίτησης έγκρισης σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 και 19 του κανονισμού 1829/2003. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υποχρεούται να λάβει υπόψη τη γνώμη της EFSA, κάθε συναφή διάταξη της νομοθεσίας της Ένωσης και άλλους κατά νόμον παράγοντες που αφορούν το υπό εξέταση ζήτημα.

Επί του ζητήματος σε ποιο βαθμό οι αποφάσεις έγκρισης μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εσωτερικής επανεξέτασης βάσει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006

- 61 Πρώτον, όσον αφορά το κατά πόσον οι αποφάσεις έγκρισης συνιστούσαν πράξεις που εκδόθηκαν βάσει του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006, διαπιστώνεται, αφενός, ότι από τις υπομνησθείσες ανωτέρω στις σκέψεις 53, 54, 56, 58 και 59 αιτιολογικές σκέψεις και διατάξεις προκύπτει ότι μια απόφαση έγκρισης, όπως αυτές που αποτελούν αντικείμενο της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης της προσφεύγουσας, συνιστά πράξη που εμπίπτει, μεταξύ άλλων, στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος. Αφετέρου, διαπιστώνεται ότι στόχος των άρθρων 4, 7, 16 και 19 του κανονισμού 1829/2003 είναι να ρυθμίσουν τις ανθρώπινες παρεμβάσεις οι οποίες επηρεάζουν το περιβάλλον εξαιτίας της ύπαρξης γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών που μπορούν να έχουν επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και των ζώων. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αποφάσεις έγκρισης συνιστούν αναμφισβήτητα πράξεις που εκδίδονται βάσει του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006.
- 62 Δεύτερον, ως προς το ζήτημα κατά πόσον τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης ενέπιπταν στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006, από τη διαπίστωση στη σκέψη 49 ανωτέρω προκύπτει

ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει την υποβληθείσα από την προσφεύγουσα αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης μόνον στο μέτρο που η προσφεύγουσα είχε υποστηρίξει ότι οι αποφάσεις έγκρισης αντέβαιναν στο δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006.

- 63 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το εύρος της εννοίας «δίκαιο του περιβάλλοντος» δεν είναι τόσο περιορισμένο όσο υποστηρίζει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση. Πράγματι, το γεγονός και μόνον ότι ο κανονισμός 1829/2003 προβαίνει, κατά την Επιτροπή, σε διάκριση μεταξύ της αξιολόγησης της ασφάλειας των οικείων τροφίμων και των οικείων ζωοτροφών και της αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων για την υγεία λόγω της παρουσίας τους στο περιβάλλον, δεν είναι δυνατόν να κλονίσει τη διαπίστωση ότι οι προβληθείσες στην αίτηση επανεξέτασης αιτιάσεις, τις οποίες η Επιτροπή απέρριψε με την προσβαλλόμενη απόφαση με την αιτιολογία ότι δεν ενέπιπταν στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος, εμπίπτουν όντως στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006.
- 64 Συναφώς, η Επιτροπή ορθώς υποστηρίζει ότι ο κανονισμός 1829/2003 αφορά τη δημόσια υγεία από την άποψη της ασφάλειας των τροφίμων, αλλά καλύπτει επίσης τις ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις των γενετικώς τροποποιημένων προϊόντων που χρησιμοποιούνται σε τρόφιμα και σε ζωοτροφές. Επιπλέον, η Επιτροπή παραδέχεται ότι οι αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα καλλιέργειας γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στα κράτη μέλη ενδέχεται, εξ ορισμού, να συνδέονται περισσότερο με το περιβάλλον και ότι οι εγκρίσεις, οι οποίες αφορούν το δικαίωμα χρήσης εισαγόμενων γενετικώς τροποποιημένων προϊόντων ως τροφίμων και ζωοτροφών ή ως συστατικό τους μπορούν επίσης να έχουν επίπτωση στο περιβάλλον, αναλόγως, παραδείγματος χάριν, της επεξεργασίας που αυτά υφίστανται ή σε περίπτωση ελευθέρωσης στο περιβάλλον κατά την επεξεργασία τους. Εντούτοις, κατά την Επιτροπή, τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα σε σχέση με τη διατροφική αξία, την επισήμανση και την ασφάλεια των γενετικώς τροποποιημένων προϊόντων που απαντούν σε τρόφιμα και σε ζωοτροφές, τα οποία η Επιτροπή έκρινε απαράδεκτα με την προσβαλλόμενη απόφαση, συνδέονται με την ασφάλεια των προϊόντων και όχι με την κατάσταση του περιβάλλοντος.
- 65 Κατά το σκεπτικό της Επιτροπής, οι επιπτώσεις των γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στη δημόσια υγεία και στην προστασία των ζώων, όπως οι ενδεχόμενες επιπτώσεις στη διατροφική αξία, άπτονται του δικαίου του περιβάλλοντος εφόσον η καλλιέργεια πραγματοποιήθηκε εντός της Ένωσης. Αντιθέτως, εάν η καλλιέργεια πραγματοποιήθηκε εκτός της Ένωσης, οι επιπτώσεις αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος. Τέτοια διάκριση συνιστά τεχνητό κατασκεύασμα και ενέχει τον κίνδυνο να καταστεί το άρθρο 10 του κανονισμού 1367/2006 άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας.
- 66 Καταρχάς, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', και το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1829/2003 προβλέπουν ότι τα κρίσιμα τρόφιμα και οι κρίσιμες ζωοτροφές δεν πρέπει να διατίθενται στην αγορά της Ένωσης εάν έχουν δυσμενείς επιπτώσεις, μεταξύ άλλων, στο περιβάλλον. Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι οι διατάξεις αυτές δεν περιορίζονται, κατά το γράμμα τους, μόνον στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στην Ένωση. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση των κινδύνων λόγω ενδεχόμενης ελευθέρωσης γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο φυσικό περιβάλλον στην Ένωση δεν είναι παρά μια ειδική πτυχή της εξέτασης του περιβαλλοντικού κινδύνου στο πλαίσιο διαδικασίας έγκρισης βάσει του κανονισμού 1829/2003.
- 67 Περαιτέρω, προτού καταστεί δυνατή η μετατροπή τους σε τρόφιμα ή σε ζωοτροφές, οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί πρέπει, προφανέστατα, να καλλιεργηθούν. Σημειωτέον ότι, κατά την καλλιέργεια αυτή, οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί αποτελούν, κατ' αρχήν, τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος και, επομένως, συνιστούν κανονικά στοιχείο του περιβάλλοντος. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται εξάλλου και από το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ', σημείο i, του κανονισμού 1367/2006, το οποίο δίνει τον ορισμό του όρου «περιβαλλοντική πληροφορία» στο πλαίσιο του εν λόγω κανονισμού και συμπεριλαμβάνει τους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς στα στοιχεία που συνθέτουν το περιβάλλον. Τουτέστιν, δεδομένου ότι οι γενετικώς τροποποιημένοι

- οργανισμοί συνιστούν κανονικό στοιχείο του περιβάλλοντος, από το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1367/2006 προκύπτει ότι οι διατάξεις που έχουν ως στόχο τη ρύθμιση των επιπτώσεων των γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στην υγεία των ανθρώπων ή των ζώων εμπίπτουν επίσης στον τομέα του περιβάλλοντος (βλ. σκέψη 43 ανωτέρω).
- 68 Τέλος, από τις διατάξεις που παρατέθηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 53, 54, 56, 58 και 59 προκύπτει ότι μια απόφαση έγκρισης, όπως αυτές που αποτελούν αντικείμενο της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης της προσφεύγουσας, συνιστά πράξη που εμπίπτει στον τομέα της προστασίας της υγείας και της καλής διαβίωσης των ζώων. Όμως, διαπιστώνεται ότι και τα ίδια τα ζώα που καταναλώνουν την καλυπτόμενη από τις αποφάσεις έγκρισης τροφή πρέπει, υπό κανονικές ή ρεαλιστικές συνθήκες χρήσης των οικείων τροφών, αντίστοιχες προς εκείνες για τις οποίες εκδόθηκαν οι αποφάσεις έγκρισης (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, σκέψη 79), να θεωρηθούν ότι συνιστούν στοιχείο του περιβάλλοντος, δεδομένου ότι δεν αποκλείεται να αλληλεπιδράσουν με το περιβάλλον ή να αποτελέσουν μέρος του. Η νομοθεσία που αποσκοπεί στην προστασία των ζώων αυτών, όπως τα κεφάλαια I, III και IV του κανονισμού 1829/2003, εντάσσεται επομένως πλήρως στο δίκαιο του περιβάλλοντος, στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006. Διαφορετικό συμπέρασμα θα ήταν δυνατό μόνο στην περίπτωση που θα μπορούσε πράγματι να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ένα τρεφόμενο με τις κρίσιμες τροφές ζώο να έλθει σε επαφή με τον πληθυσμό και με το περιβάλλον, είτε με την παρουσία του είτε με τις απεκκρίσεις του, είτε με τα απόβλητά του, λόγω της πλήρους απομόνωσης του, πράγμα που δεν απέδειξε η Επιτροπή εν προκειμένω.
- 69 Επομένως, το δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006, καλύπτει, εν προκειμένω, κάθε νομοθετική διάταξη της Ένωσης για τη ρύθμιση των γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, σκοπός της οποίας είναι να αντιμετωπισθεί ένας κίνδυνος για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων ο οποίος οφείλεται στους γενετικώς αυτούς τροποποιημένους οργανισμούς ή σε περιβαλλοντικούς παράγοντες που μπορούν να έχουν επιπτώσεις στους εν λόγω οργανισμούς κατά την καλλιέργεια ή την εκτροφή τους στο φυσικό περιβάλλον. Η διαπίστωση αυτή ισχύει αδιακρίτως και για τις περιπτώσεις όπου οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί δεν καλλιεργήθηκαν εντός της Ένωσης.
- 70 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διευκρινίζει στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι οι αιτιάσεις που προβλήθηκαν στην αίτηση επανεξέτασης και οι οποίες εκτέθηκαν ανωτέρω στη σκέψη 14, αναφέρονται στις επιπτώσεις που έχει στην υγεία η κατανάλωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών. Ως εκ τούτου, κατ' αυτήν, δεν είναι δυνατόν να εξετασθούν στο πλαίσιο του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006. Ειδικότερα, η Επιτροπή υποστηρίζει, καταρχάς, ότι οι αποφάσεις έγκρισης επιτρέπουν την εισαγωγή των επίμαχων ειδών σόγιας για χρήση σε τρόφιμα και σε ζωοτροφές, αλλά αποκλείουν τη χρήση τους για καλλιέργεια. Κατά την Επιτροπή, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της αξιολόγησης της ασφάλειας, η οποία αφορά, ιδίως, την τοξικότητα, την αλλεργιογονικότητα καθώς και τη διατροφή, και της αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου. Περαιτέρω, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι τα προβληθέντα από την προσφεύγουσα στην αίτηση επανεξέτασης επιχειρήματα περί απουσίας κατευθυντήριων γραμμών από την EFSA σχετικά με την ασφάλεια, καθώς και με τον διατροφικό έλεγχο του γενετικώς τροποποιημένου φυτού, αφορούν τις επιπτώσεις που έχει στην υγεία η κατανάλωση γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ο διατροφικός έλεγχος είναι μια από τις «ζώνες κινδύνου» που λαμβάνεται υπόψη κατά την εξέταση των επιπτώσεων στην υγεία συνεπεία της κατανάλωσης γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών, αλλά δεν αποτελεί μέρος της αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου λόγω ενδεχόμενης ελευθέρωσης στο περιβάλλον. Επιπλέον, η Επιτροπή εκτιμά ότι η επισήμανση των επίμαχων τροφίμων αφορά τα χαρακτηριστικά των εν λόγω τροφίμων που διατίθενται στους τελικούς καταναλωτές προς κατανάλωση και ότι η επισήμανση αυτή δεν συνδέεται με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου. Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα τρία άλλα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, δηλαδή η έλλειψη παρακολούθησης μετά τη διάθεση στην αγορά, η απουσία ελέγχου για κατάλοιπα ζιζανιοκτόνων στα επίμαχα τρόφιμα και στις επίμαχες ζωοτροφές και η σημασία μιας μελέτης σχετικά με τα ανεπιθύμητα αποτελέσματα που έχει στην υγεία των ανθρώπων

και των ζώων η κατανάλωση φυτών όπου παρατηρείται αλληλεπίδραση ριβονουκλεϊκών οξέων, δεν συνδέονται με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου. Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα αυτά δεν είναι δυνατόν να εξεταστούν στο πλαίσιο του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006 (βλ. σκέψη 17 ανωτέρω).

- 71 Όσον αφορά τις εκτιθέμενες στην προσβαλλόμενη απόφαση εκτιμήσεις κατά τις οποίες, αφενός, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί απουσίας κατευθυντήριων γραμμών από την EFSA σχετικά με τις επιπτώσεις που έχει στην ασφάλεια και στην υγεία το γενετικώς τροποποιημένο φυτό, του οποίου η περιεκτικότητα σε θρεπτικές ουσίες μεταβλήθηκε αισθητώς, αφορούν τις επιπτώσεις που έχει στην υγεία η κατανάλωση γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών και, αφετέρου, ο διατροφικός έλεγχος δεν αποτελούσε μέρος της αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου σε σχέση με την ενδεχόμενη ελευθέρωση στο περιβάλλον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αποφάσεις έγκρισης αποτελούσαν εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 1829/2003, οι οποίες συνέβαλλαν, μεταξύ άλλων, στην προστασία της υγείας των ανθρώπων και των ζώων εντός της Ένωσης, και ότι ο κίνδυνος που διαπιστώθηκε για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων οφειλόταν στους επίμαχους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς. Επομένως, σύμφωνα με τα όσα διαπιστώθηκαν στη σκέψη 69 ανωτέρω, οι αιτιάσεις που η Επιτροπή απέρριψε με τα προπαρατεθέντα επιχειρήματα εμπίπτουν πλήρως στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006.
- 72 Ως προς το επιχείρημα, που προβλήθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την απουσία ελέγχου για κατάλοιπα ζιζανιοκτόνων στα επίμαχα τρόφιμα και στις επίμαχες ζωοτροφές, καθώς και σχετικά με τη σημασία μιας μελέτης για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, δεν συνδέονται με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου, διαπιστώνεται ότι με τις αιτιάσεις αυτές προβάλλεται παραβίαση των διατάξεων του κανονισμού 1829/2003, στόχος του οποίου είναι η προστασία της υγείας του ανθρώπου και των ζώων στην Ένωση έναντι κινδύνων που οφείλονται στους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς. Κατόπιν της διαπίστωσης που πραγματοποιήθηκε στη σκέψη 69 ανωτέρω, προκύπτει ότι οι αιτιάσεις τις οποίες η Επιτροπή απέρριψε με τα επιχειρήματα αυτά επίσης εμπίπτουν στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006.
- 73 Όσον αφορά τους ισχυρισμούς, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα επιχειρήματα περί επισήμανσης που προβλήθηκαν στο πλαίσιο της αίτησης επανεξέτασης δεν συνδέονται με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου, διαπιστώνεται ότι, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 20 και 22 του κανονισμού 1829/2003, οι απαιτήσεις επισήμανσης των γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών αποσκοπούν στο να παρέχονται στους τελικούς χρήστες, ιδίως στους κτηνοτρόφους, ορθές πληροφορίες για τη σύνθεση και τις ιδιότητες των ζωοτροφών, ώστε να μπορεί ο χρήστης να προβεί σε τεκμηριωμένη επιλογή. Επομένως, η επισήμανση θα πρέπει να δίνει πληροφορίες για κάθε χαρακτηριστικό ή ιδιότητα που καθιστά ένα τρόφιμο ή μια ζωοτροφή διαφορετικό από το συμβατικό προϊόν αναφοράς του, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη σύνθεση, τη διατροφική αξία ή τα διατροφικά αποτελέσματα, την προβλεπόμενη χρήση του τροφίμου ή της ζωοτροφής και τις συνέπειες για την υγεία ορισμένων κατηγοριών του πληθυσμού. Επομένως, εν προκειμένω, η κατάλληλη επισήμανση των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και των ζωοτροφών συνιστά παρεπόμενο στοιχείο, απαραίτητο για την ορθή χρήση των πορισμάτων της αξιολόγησης που αφορά, μεταξύ άλλων, την υγεία των ανθρώπων και των ζώων. Επομένως, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006, την αιτίαση της προσφεύγουσας που αφορά την επισήμανση σχετικά με τη σύνθεση των επίμαχων τροφίμων και ζωοτροφών.
- 74 Όσον αφορά τη διαπίστωση στην οποία προέβη η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση και κατά την οποία η προσβαλλόμενη έλλειψη παρακολούθησης μετά τη διάθεση στην αγορά δεν συνδέεται με την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου, αρκεί να υπομνησθεί ότι η πρώτη περίοδος της αιτιολογικής σκέψης 35 του κανονισμού 1829/2003 διευκρινίζει ότι είναι ανάγκη να εισαχθούν, όπου χρειάζεται και βάσει των συμπερασμάτων της αξιολόγησης των κινδύνων, απαιτήσεις για την παρακολούθηση μετά τη διάθεση στην αγορά, όσον αφορά τη χρήση γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση και τη χρήση γενετικώς τροποποιημένων ζωοτροφών για τη

- διατροφή των ζώων. Διαπιστώνεται επίσης ότι στόχος ενός προγράμματος παρακολούθησης είναι, μεταξύ άλλων, να διασφαλισθεί ότι δεν θα προκύψει κανένας κίνδυνος για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων εξαιτίας των οικείων τροφίμων ή ζωοτροφών, κατόπιν της διάθεσής τους στην αγορά, ή ότι οι προκληθείσες δυσμενείς επιπτώσεις θα παραμείνουν περιορισμένες. Η παρακολούθηση μετά τη διάθεση των εγκεκριμένων προϊόντων στην αγορά αποτελεί, επομένως, μέτρο συμπληρωματικό της έγκρισης για διάθεση στην αγορά.
- 75 Συναφώς, ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι η επιταγή της παρακολούθησης μετά τη διάθεση στην αγορά αποσκοπεί στη συλλογή δεδομένων σχετικά με την κατανάλωση των γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων. Επιπλέον, πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι η εν λόγω παρακολούθηση αφορά επίσης την κατανάλωση ζωοτροφών οι οποίες, αυτές καθαυτές, αποτελούν μέρος του περιβάλλοντος.
- 76 Επομένως, οι ανησυχίες για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων που εκφράστηκαν σε σχέση με την έλλειψη κατάλληλης παρακολούθησης εν προκειμένω επίσης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006.
- 77 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κακώς κατέληξε στην προσβαλλόμενη απόφαση στο συμπέρασμα ότι τα επιχειρήματα που εκτέθηκαν στη σκέψη 70 ανωτέρω δεν ήταν δυνατόν να εξεταστούν στο πλαίσιο του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006. Το συμπέρασμα αυτό δεν κλονίζεται από τα υπόλοιπα επιχειρήματα που προέβαλαν η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες.
- 78 Πρώτον, όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η αίτηση επανεξέτασης είχε, όσον αφορά τις πτυχές τις οποίες έκρινε απαράδεκτες, ως βασικό άξονα την ασφάλεια των επίμαχων γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών για χρήση σε τρόφιμα και σε ζωοτροφές, αρκεί η διαπίστωση ότι ο κανονισμός 1367/2006 δεν προβλέπει ότι μια αίτηση επανεξέτασης θα πρέπει να έχει ως βασικό άξονα ένα ζήτημα που άπτεται του δικαίου του περιβάλλοντος (βλ., συναφώς και κατ' αναλογία, απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, σκέψεις 77 και 78). Όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω στις σκέψεις 49 και 62, στο πλαίσιο εσωτερικής επανεξέτασης, η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει κάθε επιχείρημα με το οποίο ο αιτών την επανεξέταση υποστήριξε ότι η επίμαχη διοικητική πράξη αντέβαινε στο δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006, χωρίς να χρειάζεται να συνίσταται ο κύριος νομικός σκοπός του εξεταζόμενου επιχειρήματος σε ζήτημα που άπτεται του δικαίου του περιβάλλοντος.
- 79 Δεύτερον, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα ανωτέρω στις σκέψεις 63 έως 69, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο το γεγονός ότι ο κανονισμός 1829/2003 προβαίνει σε διάκριση μεταξύ της αξιολόγησης της ασφάλειας των οικείων τροφίμων και ζωοτροφών και της αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου έχει σημασία για το αν μια αίτηση επανεξέτασης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1367/2006.
- 80 Στο μέτρο που η Επιτροπή προβάλλει στο πλαίσιο αυτό το γεγονός ότι η αιτιολογική σκέψη 33 του κανονισμού 1829/2003 προβαίνει σε διάκριση μεταξύ της αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου και της αξιολόγησης της ασφάλειας, πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω αιτιολογική σκέψη προβλέπει ότι, οσάκις αίτηση έγκρισης δυνάμει του κανονισμού 1829/2003 αφορά προϊόντα που περιέχουν ή αποτελούνται από γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς, ο αιτών δύναται να επιλέξει είτε να προσκομίσει άδεια για σκόπιμη ελευθέρωση στο περιβάλλον, η οποία έχει ήδη χορηγηθεί βάσει του μέρους Γ της οδηγίας 2001/18/ΕΚ, είτε να ζητήσει, στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης βάσει του κανονισμού 1829/2003, να πραγματοποιηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικού κινδύνου ταυτόχρονα με την αξιολόγηση της ασφάλειας. Από τη διαπίστωση αυτή προκύπτει ότι αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας σκόπιμης ελευθέρωσης στο περιβάλλον μπορεί να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει της οδηγίας 2001/18 ή, εναλλακτικά, στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του κανονισμού 1829/2003. Εντούτοις, παρότι η αιτιολογική σκέψη 33 του κανονισμού 1829/2003 αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας σκόπιμης ελευθέρωσης στο περιβάλλον μπορεί να πραγματοποιηθεί

στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του κανονισμού 1829/2003, ουδόλως ασκεί επιρροή στο αν οι αιτιάσεις που διατυπώνονται στο πλαίσιο αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης δυνάμει του κανονισμού 1367/2006 εμπίπτουν στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος κατά την έννοια του κανονισμού αυτού.

- 81 Επιπλέον, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι από τα άρθρα 5 και 17 του κανονισμού 1829/2003 προκύπτει ότι, ενώ όλα τα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού πρέπει να υπόκεινται σε αξιολόγηση της ασφάλειας, μόνον οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί ή τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που αποτελούνται από ή περιέχουν τέτοιους οργανισμούς υπόκεινται σε αξιολόγηση περιβαλλοντικού κινδύνου, ενώ τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που παρασκευάζονται από γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς δεν υπόκεινται σε τέτοια αξιολόγηση. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι, προκειμένου να εγκριθεί η διάθεση στην αγορά, είναι αναγκαίο να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1829/2003 και του άρθρου 16, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού (βλ. σκέψεις 56 και 58 ανωτέρω). Αντιθέτως, από το γράμμα των άρθρων 5 και 17 του κανονισμού 1829/2003 προκύπτει ότι τα άρθρα αυτά αφορούν μόνον τη διαδικασία υποβολής αίτησης για έγκριση και τις σχετικές με αυτήν διατυπώσεις. Επομένως, τα εν λόγω άρθρα δεν αφορούν τις προϋποθέσεις ούτε την έκταση της επί της ουσίας εξέτασης των αιτήσεων έγκρισης.
- 82 Στο μέτρο που η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ', σημείο i, του κανονισμού 1367/2006, όπου ορίζεται ο όρος «περιβαλλοντική πληροφορία», η αναφορά στους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς γίνεται στο πλαίσιο της βιοποικιλότητας, που αφορά ακριβώς περίπτωση όπου τα ζητήματα δημόσιας υγείας μπορούν να θεωρηθούν ενδεικτικά της κατάστασης ορισμένων στοιχείων του περιβάλλοντος, διαπιστώνεται ότι η εν λόγω διάταξη αναφέρεται στους γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς ως περιβαλλοντικά στοιχεία. Τούτο επιβεβαιώνει τη διαπίστωση στη σκέψη 67 ανωτέρω, κατά την οποία οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί αποτελούν στοιχεία του περιβάλλοντος. Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν ευσταθεί η ερμηνεία της Επιτροπής, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ', σημείο i, του κανονισμού 1367/2006 περιέχει μια μη εξαντλητική μόνον απαρίθμηση ορισμένων χαρακτηριστικών στοιχείων του περιβάλλοντος, αλλά δεν αποκλείει ότι οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί μπορούν να συνιστούν στοιχεία του περιβάλλοντος.
- 83 Τρίτον, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Monsanto, προβάλλει ότι οι εκτιμήσεις σχετικά με τη δημόσια υγεία μπορούν μεν να συνιστούν αποτέλεσμα και συνέπεια της προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά ότι οι αναφορές των σχετικών με το περιβάλλον διατάξεων στη δημόσια υγεία δεν αποσκοπούν στο να ενσωματωθεί πλήρως ο τομέας της δημόσιας υγείας στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος. Κατά την Επιτροπή, τα στοιχεία της επίμαχης αίτησης επανεξέτασης δεν καταδεικνύουν την κατάσταση των στοιχείων του περιβάλλοντος ούτε άπτονται της κατάστασης αυτής και, επομένως, δεν εμπίπτουν στο άρθρο 10 του κανονισμού 1367/2006.
- 84 Συναφώς, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 43 ανωτέρω, η προστασία της ανθρώπινης υγείας εμπίπτει στους στόχους της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος (βλ. απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Gowan Comércio Internacional e Serviços, C-77/09, EU:C:2010:803, σκέψη 71 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή, σκοπός του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006 δεν είναι να ενσωματωθεί πλήρως ο τομέας της δημόσιας υγείας στο πεδίο του δικαίου του περιβάλλοντος.
- 85 Πλην όμως, διαπιστώνεται ότι, κατά τα εκτιθέμενα ανωτέρω στις σκέψεις 49 και 62, η αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης είναι παραδεκτή, εν προκειμένω, μόνο στο μέτρο που με αυτήν προβάλλεται ότι οι αποφάσεις έγκρισης αντέβαιναν στο δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', και το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1829/2003 προβλέπουν ότι τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές δεν πρέπει να διατίθενται στην αγορά εάν συνεπάγονται αρνητικές επιπτώσεις για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων ή για το περιβάλλον. Η σόγια 305423, η σόγια MON 87769 και η σόγια MON 87705 συνιστούσαν, κατά την καλλιέργειά τους, στοιχεία τροποποιημένα, κατόπιν ανθρώπινης παρέμβασης,

τα οποία αλληλεπιδρούσαν με το φυσικό περιβάλλον. Συνεπώς, οι γενετικές τροποποιήσεις των στοιχείων αυτών του περιβάλλοντος μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στη διατροφική τους αξία ή να εγκυμονούν κίνδυνο για τη διατροφική ασφάλεια και αποτελούσαν επομένως ζητήματα που εμπίπτουν στο δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006.

- 86 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπομνησθεί (βλ. σκέψη 68 ανωτέρω) ότι οι ζωοτροφές, που αποτελούν επίσης αντικείμενο των αποφάσεων έγκρισης, ενδέχεται να καταναλωθούν από ζώα που θα αλληλεπιδράσουν με το περιβάλλον ή θα αποτελέσουν μέρος του. Ως εκ τούτου, τα ίδια τα ζώα αυτά συνιστούν στοιχεία του περιβάλλοντος και οι επιπτώσεις στη διατροφική τους αξία, ως αποτέλεσμα των επίμαχων ζωοτροφών, ή το γεγονός ότι ενδέχεται να υπονομεύσουν τη διατροφική ασφάλεια συνιστούν επομένως ζητήματα που άπτονται του δικαίου του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κανονισμού 1367/2006.
- 87 Τέταρτον, ως προς το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο το γεγονός και μόνον ότι τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές υπέστησαν βιολογική ή τεχνική επεξεργασία στη χώρα καταγωγής τους δεν σημαίνει ότι η ασφάλεια των επίμαχων προϊόντων μπορεί να έχει αντίκτυπο στην κατάσταση του περιβάλλοντος, αρκεί να υπομνησθεί ότι το δίκαιο του περιβάλλοντος, κατά την έννοια του κρίσιμου στην παρούσα υπόθεση κανονισμού 1367/2006, δεν περιορίζεται μόνο στην κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος στην Ένωση και ότι το επιχείρημα αυτό παραβλέπει εξάλλου το γεγονός ότι τα ζώα που καταναλώνουν τις επίμαχες τροφές επηρεάζονται από αυτές.
- 88 Πέμπτον, στο μέτρο που η Επιτροπή προβάλλει, εν προκειμένω, τον κρίσιμο χαρακτήρα του άρθρου 9, παράγραφος 3, της Σύμβασης του Århus, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, δεν χωρεί επίκληση της διάταξης αυτής, στην οποία στηρίζεται το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006, προκειμένου να εκτιμηθεί η νομιμότητα της τελευταίας αυτής διάταξης (απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2015, Συμβούλιο κ.λπ. κατά Vereniging Milieudefensie και Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P έως C-403/12 P, EU:C:2015:4, σκέψη 61).
- 89 Από το σύνολο των προηγηθεισών σκέψεων, συνάγεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον διαπίστωσε ότι μεγάλο μέρος των αιτιάσεων που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της αίτησης εσωτερικής επανεξέτασης δεν ενέπιπτε στο δίκαιο του περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος ακύρωσης πρέπει να γίνει δεκτός και η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί ο δεύτερος λόγος ακύρωσης που προέβαλε η προσφεύγουσα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 90 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί τόσο στα δικαστικά έξοδά της όσο και στα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της τελευταίας.
- 91 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Monsanto και η Pioneer φέρουν έκαστη τα δικαστικά έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το έγγραφο του αρμοδίου για την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων μέλους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2015, με στοιχεία αναφοράς Ares(2015) 5145741, που αφορά αίτηση εσωτερικής επανεξέτασης των εκτελεστικών αποφάσεων έγκρισης για διάθεση στην αγορά της γενετικώς τροποποιημένης σόγιας MON 87769, MON 87705 και 305423, η οποία υποβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.
- 2) Η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα έξοδα της TestBioTech eV.
- 3) Η Monsanto Europe, η Monsanto Company, η Pioneer Overseas Corp. και η Pioneer Hi-Bred International, Inc. φέρουν έκαστη τα δικαστικά έξοδά της.

Tomljenović

Bieliūnas

Kornezov

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Μαρτίου 2018.

(υπογραφές)